

Protokół

128. posiedzenia Komisji Standaryzacji Nazw Geograficznych poza Granicami Rzeczypospolitej Polskiej, które odbyło się 6 grudnia 2023 roku w gmachu Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii przy ul. Żurawiej 6/12 w Warszawie.

W posiedzeniu uczestniczyli członkowie Komisji: S. Kaciszczenko, J. Kacprzak, D. Kalisiewicz, J. Ostrowski, J. Pietrow, J. Pietruszka, A. Pisowicz, A. Reszke, T. Wites, M. Zych.

Obrady prowadził Maciej Zych, przewodniczący Komisji.

Wstępny porządek obrad obejmował:

1. Zagajenie.
2. Przyjęcie protokołu 127. posiedzenia Komisji z dnia 8 listopada 2023 r.
3. Sprawy bieżące.
4. Latynizacja języka tajskiego.
5. Dalsze prace Komisji – dyskusja nad zadaniami realizowanymi w trakcie posiedzeń.
6. Polskie egzonimy w „Wielkim słowniku ortograficznym PWN” – różnice z wykazem Komisji.
7. Wolne wnioski.

Ad 1. Przewodniczący przywitał członków Komisji na 128. posiedzeniu. Przywitał także obecną na posiedzeniu p. Alicję Kulkę – Głównego Geodetę Kraju i Prezes Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii oraz Marcina Grudnia – dyrektora Departament Informacji o Nieruchomościach GUGiK (sekretariat Komisji znajduje się w tym departamencie).

Członkowie Komisji otrzymali nowo opublikowane 7. wydanie *Urzędowego wykazu nazw państw i terytoriów niesamodzielnych*.

Ad 2. Protokół 127. posiedzenia przyjęto jednogłośnie (10 głosów za).

Ad 3. Komisja otrzymała pismo z Departamentu Wschodniego MSZ w sprawie zaopiniowania nazwy Polski używanej w języku azerbejdżańskim – proponowanie do użytku międzynarodowego obcojęzycznych form nazw ważniejszych obiektów geograficznych położonych na terytorium Polski jest jednym z zadań Komisji określonych w *Rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji w sprawie trybu i zakresu działania Państwowej Rady Geodezyjnej i Kartograficznej i Komisji Standaryzacji Nazw Geograficznych poza Granicami Rzeczypospolitej Polskiej oraz zasad wynagradzania ich członków*.

Ambasada RP w Baku zaproponowała wystąpienie do odpowiedniej instytucji azerbejdżańskiej (Instytut Językoznawstwa im. Nasimi przy Narodowej Akademii Nauk) o zmianę nazwy kraju z *Polşa* (azerbejdżańska kalka rosyjskiej nazwy Польша) na tureckojęzycznie brzmiącą *Polonya*. Zdaniem MSZ zmiana nazwy oznaczać będzie zerwanie kulturowe z dziedzictwem ZSRR i będzie podkreślać związek Azerbejdżanu z państwami turkijskimi.

Protokół Dyplomatyczny MSZ uzyskał w tej sprawie opinię prof. Pisowicza, który poparł inicjatywę zmiany nazwy uznając za zasadne usuwanie archaicznych wpływów języka rosyjskiego. Proponowana azerbejdżańska nazwa Polski (*Polonya*) jest dobrze uzasadniona paralełą tureckojęzyczną ukształtowaną pod wpływem włoskiej (a więc zachodnioeuropejskiej, bliższej nam kulturowo) nazwy: *Polonia*. Języki: turecki i azerbejdżański są najbliżej ze sobą spokrewnionymi językami turkijskimi (około 95 procent słownictwa jest wspólnym dziedzictwem). Forma długa nazwy przyjęłaby postać *Polonya Respublikası*, zaś przymiotnik (*polski*) i nazwa obywatela (*Polak*) to formy jednakowo brzmiące: *polonyalı*.

W trakcie dyskusji zwrócono uwagę na kwestię narzucania nazw do stosowania w innych językach. Tu zwrócono uwagę, że takie wnioski kierowane do Polski często były odrzu-

cane, np. by dla Mołdawii stosować nazwę *Moldowa*. M. Zych zauważył, że w praktyce międzynarodowej są przypadki, gdy państwo domaga się stosowania w danym języku określonej formy nazwy – w przypadku organizacji międzynarodowych takie żądanie jest realizowane, jednak poza tymi organizacjami państwa same decydują, czy daną formę przyjąć. Dlatego zalecenie nazwy *Polonya* przez Komisję jest tylko jednym z etapów – aby taka zmiana weszła w życie polskie służby dyplomatyczne będą musiały do niej przekonać stronę azerbejdzańską, która ostatecznie zdecyduje, czy formalnie zmienić azerbejdzańską nazwę naszego kraju na *Polonya*.

Po dyskusji członkowie Komisji podjęli uchwałę (przy 10 głosach za, 0 przeciw i 0 wstrzymujących się) popierającą propozycję MSZ, aby dla Polski w języku azerbejdzańskim stosowana była nazwa *Polonya* a nie *Polşa*.

Pojawiła się także kwestia nazwy języka urzędowego Azerbejdżanu. W opracowaniach Komisji stosowana jest nazwa *azerski*, jednak w wielu opracowaniach fachowych używana jest forma *azerbejdżański*, niektórzy autorzy wręcz uznają formę *azerski* za niepoprawną. A. Pisowicz wyjaśnił, że poprawną formą jest *język azerbejdżański*, odpowiada ona formie lokalnej *azərbaycan dili*, zaś formę *język azerski* należy uznać za potoczną (w języku tym nie ma formy, która odpowiadałby tej krótkiej nazwie *azerski*). Członkowie Komisji zgodzili się, przez aklamację, że w wykazach Komisji należy stosować nazwę języka poprawniejszą z naukowego punktu widzenia, czyli *język azerbejdżański*.

M. Zych poruszył kwestię umiejscowienia w *Urzędowym wykazie nazw państw i terytoriów niesamodzielnych* Wysp Cooka i Niue. Obecnie znajdują się one w części II *Terytoria niesamodzielne*, jednak być może powinny być wymienione w części I *Państwa*. 25 września Stany Zjednoczone nawiązały stosunki dyplomatyczne z Wyspami Cooka oraz Niue, jednocześnie uznając zarówno Wyspy Cooka, jak i Niue za suwerenne i niepodległe państwa. Obecnie w wykazie *Independent States in the World* prowadzonym przez amerykański Departament Stanu Wyspy Cooka i Niue wymienione są jako państwa niepodległe. Poza Stanami Zjednoczonymi stosunki dyplomatyczne z Wyspami Cooka nawiązało 60 państw (w tym 12 państw Unii Europejskiej), a z Niue 25 państw. Jest to przykład ewolucyjnego uzyskiwania przez terytoria niepodległości, gdy nie ma ani jednoznacznego aktu proklamowania niepodległości, ani nie można wskazać konkretnej daty, od której dane terytorium można uznawać za niepodległe państwo.

Wyspy Cooka i Niue w *Urzędowym wykazie nazw państw i terytoriów niesamodzielnych* zostały opisane jako terytoria zależne Nowej Zelandii o charakterze terytorium stowarzyszonego, jednak z punktu widzenia Nowej Zelandii są to obecnie państwa wolno stowarzyszone z Nową Zelandią – Nowa Zelandia występuje w ich imieniu w sprawach zagranicznych i obronności, ale tylko na wniosek oraz za radą i zgodą rządów Wysp Cooka i Niue. W związku z tym Komisja wystąpi z pytaniem do MSZ, jak traktować Wyspy Cooka i Niue oraz, czy aktualne opisy znajdujące się w wykazie przy Wyspach Cooka i Niue są nadal adekwatne.

W trakcie posiedzenia komisji nazewniczych Czech, Polski i Słowacji, które miało miejsce w Pradze w dniu 5 września 2023 r., U. Bijak, przewodnicząca Komisji Nazw Miejscowości i Obiektów Fizjograficznych, w swojej prezentacji poruszyła m.in. kwestię rozbieżności pomiędzy nazwami polskich obiektów użytymi przez Komisję Standaryzacji Nazw Geograficznych w *Wykazie angielskich nazw ważniejszych obiektów geograficznych położonych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej* a nazwami zestandaryzowanymi przez Komisję Nazw Miejscowości i Obiektów Fizjograficznych.

Różnice te dotyczą czterech nazw:

Półwysep Helski – w państwowym rejestrze nazw geograficznych (PRNG) nie występuje nazwa *Półwysep Helski*; dla tego półwyspu zestandaryzowano nazwę *Mierzeja Helska*; w PRNG nazwa *Mierzeja Helska* jest także uwzględniona dla regionu naturalnego (mezoregionu), jednak jest to nazwa niestandaryzowana;

Nizina Podlaska – w PRNG nazwa ta nie jest uwzględniona, wymienione są tylko jej składowe: Nizina Południowopodlaska i Nizina Północnopodlaska (obie nazwy zestandaryzowane);

Nizina Polska – brak takiego obiektu w PRNG;

Nizina Wielkopolska – w PRNG nazwa ta nie jest uwzględniona, wymienione są tylko jej składowe: Nizina Południowowielkopolska i Pojezierze Wielkopolskie.

W trakcie dyskusji zauważono, że nazwy tych regionów są znane i stosowane w publikacjach, np. atlasach szkolnych. Pominięcie ich w naukowej regionalizacji fizycznogeograficznej nie oznacza, że nie można ich zaakceptować w obiegu potocznym – wspólny podział regionalny dla obszaru całego kraju nie jest jedynym źródłem wydzielenia takich obiektów, zwłaszcza że podział ten ulegał zmianom, nie jest też uzgodniony z podziałami stosowanymi w sąsiednich krajach („urywa się” na granicy Polski). Dlatego członkowie Komisji uznali, że nazwy *Nizina Podlaska*, *Nizina Wielkopolska* i *Nizina Polska* powinny być zestandaryzowane przez KNMiOF. Również powinna zostać przyjęta nazwa *Półwysep Helski* – jest ona stosowana w wielu różnych publikacjach.

U. Bijak w swojej prezentacji zwróciła uwagę na jeszcze jedną nazwę wymienioną w publikacji KSNG – *Beskid Żywiecki*. Jest to nazwa zestandaryzowana występująca do niedawna w regionalizacji fizycznogeograficznej. Jednak w nowym podziale fizycznogeograficznym, przyjętym w 2018 roku, który będzie standaryzować KNMiOF, *Beskid Żywiecki* został pominięty, zaś zamiast niego są ustalone dwa osobne regiony: *Beskid Żywiecko-Kysucki* i *Beskid Żywiecko-Orawski* (obie nazwy są obecnie wymienione w PRNG jako niestandaryzowane).

Członkowie Komisji zwrócili uwagę, że nazwy regionów wymienione w aktualnej regionalizacji fizycznogeograficznej nie mogą być traktowane jako jedynie obowiązujące. Regiony naturalne są wyznaczane w różny sposób, są regiony tradycyjne, powszechnie wymieniane w publikacjach – pominięcie takich nazw nie miałoby uzasadnienia. Skasowanie nazwy *Beskid Żywiecki* i zastąpienie jej dwoma, mało znanymi nazwami nie byłoby dobrym rozwiązaniem. W przypadku obiektów naturalnych, których delimitacje są różne, należałoby przyjmować nazwy według różnych, szerzej znanych podziałów. Zatem w tym przypadku standaryzując dwie nowe nazwy należałoby pozostawić również nazwę *Beskid Żywiecki*. Przy okazji zwrócono uwagę, że jedna z nazw nowych regionów jest niepoprawna – *Beskid Żywiecko-Kysucki*. Powinien to być *Beskid Żywiecko-Kisucki* – ostatni człon jest od obiektu położonego na Słowacji, zaś KSNG zestandaryzowała dla słowackich obiektów z tego regionu egzonimy *Kisuca* dla rzeki, *Wysoka nad Kisucą* dla miejscowości oraz *Góry Kisuckie*.

Członkowie Komisji uznali, że należy do KNMiOF wysłać pismo z wnioskiem o standaryzację nazw *Półwysep Helski*, *Nizina Podlaska*, *Nizina Wielkopolska* i *Nizina Polska*, a także zwróceniem uwagi, że w trakcie standaryzacji regionów z nowej regionalizacji fizycznogeograficznej powinna zostać przyjęta nazwa w formie *Beskid Żywiecko-Kisucki*, a nie *Beskid Żywiecko-Kysucki*.

Ad. 4. Ze względu na nieobecność S. Gil, autorki zasad latynizacji języka tajskiego, punkt ten postanowiono przełożyć na kolejne posiedzenie Komisji.

Ad. 5. Po zakończeniu omawiania nazewnictwa do wykazów budowli, Komisja skończyła główne prace standaryzacyjne, które były w ostatnich latach omawiane na posiedzeniach i zajmowały znaczną część tych posiedzeń. W związku z tym pojawiła się kwestia, jakimi pracami wypełnić posiedzenia – zgodnie z obecnymi regulacjami Komisja jest zobowiązana

wiązana do przeprowadzenia co najmniej czterech posiedzeń rocznie, a wypełnienie czterech posiedzeń bieżącymi zmianami egzonimów i innymi sprawami bieżącymi może być trudne.

W związku z tym dyskutowano nad kolejnymi pracami, którymi Komisja mogłaby się zająć w trakcie posiedzeń. Część prac, które Komisja ma w swoim planie jest wykonywana poza posiedzeniami Komisji przez ekspertów, a na posiedzeniu omawiany jest jedynie efekt. Dotyczy to np. zasad latynizacji, czy recenzji publikacji z nazwami geograficznymi (recenzje są jednak uzależnione od ukazywania się publikacji wartych zrecenzowania przez Komisję, a tych w ostatnich latach nie było).

Pracą, którą Komisja mogłoby omawiać na posiedzeniach są wykazy obcojęzycznych form nazw ważniejszych obiektów geograficznych z obszaru Polski. Dotychczas opracowany został wykaz dla języka angielskiego i członkowie Komisji uznali, że warto przystąpić do opracowywania wykazów w kolejnych językach. Już przy założeniach tych wykazów ustalono, że nie będą opracowywane wykazy w językach państw sąsiadujących z Polską (ze względu na kontrowersje, jakie takie wykazy mogłyby budzić wśród polskich odbiorców). Członkowie Komisji uznali, że kolejne wykazy powinny być opracowywane dla języków urzędowych ONZ: francuskiego, hiszpańskiego, arabskiego i chińskiego (rosyjski będzie pominięty). Prace nad wykazami w tych kolejnych językach zostaną wpisane do planu pracy na 2025 rok (plan pracy na 2024 został już przyjęty i zatwierdzony przez Głównego Geodetę Kraju).

Na 108. posiedzeniu (18 grudnia 2019 roku) omawiane były kwestie stosowania egzonimów w *Wielkim słowniku ortograficznym PWN* pod redakcją E. Polańskiego. Zauważono wówczas, że w słowniku tym stosowane są niekiedy formy niezalecane przez Komisję lub wręcz błędne. Ze względu na to, że słownik ten zalecany jest przez Radę Języka Polskiego uznawany jest za normatywny. Komisja uznała wówczas, że należy zweryfikować zagraniczne nazewnictwo geograficzne stosowane w tym słowniku. W tym celu pod koniec 2021 r. została opracowana lista nazw zagranicznych obiektów geograficznych uwzględnionych w słowniku wraz z weryfikacją poprawność tych nazw. Przygotowany wówczas wykaz rozbieżności z zaleceniami Komisji nie został dotychczas omówiony przez Komisję – ten obszerny materiał będzie omawiany począwszy od bieżącego posiedzenia.

W zadaniach, które były w planach prac Komisji, jednak nie były realizowane, znajduje się słownik terminów związanych ze standaryzacją nazw geograficznych. Miało to być opracowanie podobne do słownika UNGEGN, przygotowane jednak z punktu widzenia polskiej onomastyki. Jest to praca ekspercka, a na posiedzeniu Komisji byłby prezentowany tylko jej efekt.

Kolejną planowaną przed laty, jednak nie zrealizowaną pracą jest wykaz historycznych nazw państw i terytoriów istniejących po 1945 r. Wykaz ten miał obejmować polskie i oryginalne nazwy historyczne państw i terytoriów istniejących współcześnie oraz nazwy państw i terytoriów obecnie już nie istniejących. W trakcie dyskusji uznano, że temat ten warto zrealizować. Pojawiły się pomysły, aby wykazu nie ograniczać czasowo i ustalić polskie nazwy dla państw historycznych najczęściej pojawiających się w polskich opracowaniach, wymienianych w atlasach historycznych, podręcznikach, encyklopediach – standaryzacji wymagają zwłaszcza te nazwy, które pojawiają się w publikacjach w różnych postaciach. Pojawiła się też propozycja, aby ustalić polskie nazewnictwo państw europejskich istniejących w XIX w. W trakcie dyskusji zwrócono uwagę, że opracowanie nazw starszych niż z XX w. będzie bardzo pracochłonne (już samo ustalenie listy jednostek politycznych może być wyzwaniem) i wymagałoby współpracy z historykami (ustalenie jaka nazwa danego państwa obowiązywała w jakim okresie często nie jest proste, czasami wręcz trudno ustalić, które terytorium było bytem państwowym, a które nie). Ostatecznie ustalono, że pracę tę należy robić małymi krokami – w pierwszym etapie należy ograniczyć się do współczesnych państw i terytoriów (istniejących po II wojnie światowej) z wybranej części świata, a po wykonaniu tego etapu prace rozszerzać na kolejne obszary, potem na lata wcześniejsze.

Wykaz polskich nazw obiektów historyczno-geograficznych z obszarów dawnych ziem Rzeczypospolitej jest kolejnym niezrealizowanym tematem. Propozycja tej pracy pojawiła się w pierwszych latach działalności Komisji i miała dotyczyć przygotowania szczegółowego wykazu nazw obiektów z historycznych terenów Polski. Członkowie Komisji uznali, że praca byłaby ciekawa i przydatna, jednak jej wielkość wymagałaby wieloletnich prac zespołu autorów, co jednak na chwilę obecną przekracza możliwości Komisji.

Z dużym zainteresowaniem spotkała się propozycja opracowania zasad poprawnego stosowania nazw geograficznych świata. Opracowanie takie miałyby zawierać informacje kiedy i jak stosować egzonimy, a kiedy zamiast nich podawać endonimy, kiedy i w jaki sposób tłumaczyć terminy rodzajowe w endonimach, czy i jak odmieniać endonimy, jak stosować zasady latynizacji, kwestie stosowania małych i wielkich liter w nazwach obiektów geograficznych, zasady standaryzacji nazw itp. M. Zych przedstawił hiszpańską publikację *Exonyms in Spanish. Criteria and usage in cartography* opracowaną przez Instituto Geográfico Nacional i zaprezentowaną podczas konferencji kartograficznej w Kapsztadzie w sierpniu 2023 r. Została ona opracowana w ramach wyjaśniania stosowania nazewnictwa w *Atlas Nacional de España* i częściowo jej zakres pokrywa się z tematyką poprawnego stosowania nazw geograficznych świata, która miałyby się znaleźć w polskiej publikacji (w publikacji hiszpańskiej nacisk położony jest na stosowanie nazewnictwa na mapach). Członkowie Komisji uznali, że taką publikację warto opracować – materiał autorski byłby omawiany na posiedzeniach Komisji.

M. Zych przedstawił francuski wykaz (słownik) terminów używanych dla poszczególnych rodzajów jednostek administracyjnych państw świata. Został on opracowany przez Commission nationale de toponymie na prośbę Bibliothèque nationale de France, a zaprezentowany został na sesji UNGEGN w maju 2023 r. Wykaz zawiera nazwy oryginalne rodzajów jednostki i jej odpowiedniki zalecane do stosowania w języku francuskim. Ponadto Commission nationale de toponymie opracowała wykaz jednostek administracyjnych pierwszego rzędu dla wszystkich państwa świata, a dla wybranych również jednostek drugiego rzędu. Członkowie Komisji uznali, że opracowanie analogicznego słownika zawierającego terminy, jakie należałoby stosować w języku polskim, jest dobrym pomysłem. A. Reszke stwierdziła, że taka publikacja byłaby bardzo przydatna dla MSZ. W związku z tym zdecydowano, że taki wykaz powinien zostać przygotowanych w ramach nieodległych prac Komisji. Jednocześnie uznano, że nie ma potrzeby opracowywania wykazu jednostek administracyjnych wszystkich państw świata – podziały administracyjne często ulegają zmianom (każdego roku w różnych państwach tworzone i likwidowane są jednostki administracyjne pierwszego rzędu), nawet w przypadku jednostek, dla których zalecane są polskie egzonimy czasem są kłopoty z zachowaniem aktualności. Dlatego opracowanie wykazu, który już w momencie publikacji byłby częściowo zdezaktualizowany, a którego bieżąca aktualizacja wymagałaby dużego wysiłku (analogiczne wykazy publikowane przez ONZ i ISO są często zdezaktualizowane), uznano za niecelowe.

Uznano także, że w porozumieniu z Polskim Komitetem ds. UNESCO warto ustalić wykaz polskich nazw obiektów wpisanych na Listę Światowego Dziedzictwa. UNESCO dokonuje wpisów przeważnie po angielsku i nazwy geograficzne zapisywane są w angielskiej formie. Przy tłumaczeniu na język polski tych angielskich zapisów często wprowadzane jest niewłaściwe nazewnictwo. Dlatego Komisja uznała, że należałoby ustalić tłumaczenia wpisów z listy UNESCO zawierające poprawne zapisy nazw geograficznych. Analogiczne działanie można by przeprowadzić także dla nazw rezerwatów biosfery.

Pojawiła się także propozycja, aby ustalić większą liczbę egzonimów dla obiektów z obszaru ukraińskich Karpat. Na rynku jest wiele opracowań turystycznych dotyczących tego regionu (przewodniki, mapy), jednak stosowane jest w nich niejednolite nazewnictwo – nazwy przedwojenne z map WIG, nazwy przedwojenne z innych źródeł (różne od nazw z map WIG), polszczenia współczesnych nazw ukraińskich itp. Tu poza samym brzmieniem

nazwy pojawia się też kwestia przenoszenia nazw na inne obiekty. Stwierdzono, że takie „dogęszczenie” egzonimów wymagałoby dużej pracy, ponadto szczegółowość opisów w przewodnikach, a zwłaszcza nazewnictwa stosowanego na mapach, powoduje, że i tak Komisja ustaliłaby nazwy tylko dla niewielkiej części obiektów przydatnych z punktu widzenia turystów.

Ad 6. Wraz z materiałami na posiedzenie Członkowie Komisji otrzymali wykaz nazw zagranicznych obiektów geograficznych uwzględnionych w *Wielkim słowniku ortograficznym PWN z zasadami pisowni i interpunkcji* (pod red. E. Polańskiego, wydanie IV, dodruk poprawiony z 2018 r.), które różnią się od nazw stosowanych lub zalecanych przez Komisję Standaryzacji Nazw Geograficznych poza Granicami Rzeczypospolitej Polskiej.

Pod koniec 2021 r. M. Zych opracował listę nazw zagranicznych obiektów geograficznych uwzględnionych w tym słowniku. W zestawieniu nie uwzględniono: nazw obiektów obecnie nie istniejących (historycznych miast, państw itp.); historycznych nazw współcześnie istniejących państw i jednostek administracyjnych; nazw przenośnych, potocznych, poetyckich, stylizujących itp. (np. *Kanary, Wenecja Północy, Italia, Kraj Kwitnącej Wiśni, Ziemia Święta*); nazw obiektów fikcyjnych; nazw obiektów znajdujących się w Polsce lub częściowo na terytorium Polski.

Lista zawiera nazwy ponad 3000 współcześnie istniejących obiektów geograficznych położonych poza granicami Polski – są to nazwy podane jako hasłowe w słowniku (np. *Abidżan* -nu, -nie; przym.: abidżański) oraz nazwy zawarte jako przykłady w innych hasłach (np. *Adela* -li, -lę, W. -lo a. -lu; Adel: *Wybrzeże Adeli*; *alandzki*: rolnictwo alandzkie, ale: *Wyspy Alandzkie*). Wszystkie te nazwy zostały zweryfikowane pod względem poprawności i został przygotowany wykaz rozbieżności z zaleceniami Komisji liczący ponad 500 nazw.

W trakcie wstępnej dyskusji starano się ustalić ogólne ramy działania, zastanawiając się, jak odnosić się do nazw poprawnych, będących w użyciu, jednak nie zalecanych przez Komisję (słownik ortograficzny jednak ma inne założenia niż wykaz nazw zestandaryzowanych), czy wszelkie odchylenia od zapisu uznawać za błędy, jak traktować nazwy historyczne.

Rozbieżności nazw między słownikiem a zaleceniami Komisji można zebrać w kilka charakterystycznych grup:

- 1) nazwy niepoprawne – błędy zapisu egzonimu lub endonimu oraz nazwy uznawane przez Komisję za błędne;
- 2) przypadki, gdy w słowniku podany jest endonim, brak jest zalecanego egzonimu;
- 3) słownik uwzględnia egzonim, który Komisja zmieniła na inny;
- 4) słownik uwzględnia egzonim, który nie znajduje się w wykazach Komisji, Komisja jednak danej nazwy dotychczas nie dyskutowała;
- 5) w słowniku podana jest tylko nazwa historyczna, a nazwa współczesna jest pominięta;
- 6) w słowniku endonim i egzonim uznane są za formy równorzędne (oznaczone odsyłaczem *a.* [albo] lub =), natomiast formą zalecaną powinien być egzonim (przy endonimie powinien być odsyłacz *zob.* [zobacz]);
- 7) w słowniku wymienione są, jako hasłowe, różne nazwy obiektu (np. historyczna i współczesna, egzonim i endonim, dwa różne egzonimy) bez dania odsyłaczy między tymi nazwami.

Ustalono, że Komisja skupi się głównie na pierwszych czterech grupach – to tu należy wyjaśnić rozbieżności. W przypadku grupy piątej należy brać pod uwagę, że w słowniku może być wymieniona tylko nazwa historyczna, z tego powodu, że to kontekst historyczny związany z danym miejscem jest najważniejszy – z punktu widzenia słownika i częstotliwości stosowania nazewnictwa nazwa współczesna może w związku z tym nie być istotna. W przypadku nazw z grupy szóstej uznano, że we wszystkich przypadkach należy redakcji słownika zwrócić uwagę, że egzonim powinien być formą preferowaną, a nie równorzędną

z endonimem. Grupę siódmą uznano natomiast za błąd redakcyjny, na który autorom słownika można zwrócić uwagę, jednak nie jest to kwestia stosowania niewłaściwych nazw.

Zwrócono także uwagę, że część rozbieżności może wymagać dodatkowej weryfikacji. Ponadto zauważono, że przygotowując materiał dla redakcji słownika należy przekazać jednoznaczne sugestie zmian z uzasadnieniem – autorzy słownika nie są toponomastami i nie wszystkie kwestie mogą być dla nich jasne.

Następnie przystąpiono do omawiania poszczególnych nazw:

- *Abruzzy* – Komisja zaleca tylko egzonim *Apenin Abruzyjski*, postanowiono jednak nazwę ***Abruzzy*** wprowadzić jako egzonim wariantowy (aklamacja);
- *Abu Ghraib* (więzienie) oraz *Abu Ghurajb* (miasto) – w obu przypadkach jest to ta sama nazwa arabska (więzienie ma nazwę miasta, w którym się znajduje) zatem nie ma powodu, by stosować różny zapis; zapis nazwy miasta jest poprawny;
- *Ad-Dajr al-Bahri* i nazwa równorzędna *Deir el-Bahari* – dla tego kompleksu świątynnego Komisja dotychczas nie zalecała polskiej nazwy; postanowiono (przez akklamację), że warto wprowadzić obie nazwy; w głosowaniu ustalono, że formą zalecaną będzie ***Ad-Dajr al-Bahri***, a wariantową ***Deir el-Bahari*** (za tym rozwiązaniem było 5 osób, 1 osoba była za odwrotnym szykiem, 4 osoby wstrzymały się od głosu);
- *Ad-Dauha* – Komisja zaleca dwie nazwy *Doha* i *Ad-Dauha*, w słowniku powinny być wymienione obie;
- *Pałac Admiralicji* – Komisja zaleca dla tego obiektu nazwę *gmach Admiralicji* i taka forma nazwy powinna być wymieniona w słowniku;
- *Adrianopol* – Komisja zaleca dwie nazwy *Edirne* i *Adrianopol*, w słowniku powinny być wymienione obie;
- *Morze Adriatyckie* i *Adriatyk* – hasła powinny być powiązane ze sobą (obecnie nie są);
- *Adżanta* – Komisja zaleca zapis *Adżanta* i taki powinien być w słowniku;
- pozostawiono do wyjaśnienia kwestię równorzędności nazw *Czarna Afryka* i *Afryka Subsaharyjska*;
- *Agania* – ten egzonim nawiązywał do dawnego endonimu *Agaña*, po zmianie endonimu na *Hagåtña* Komisja postanowiła na 5. posiedzeniu (17 kwietnia 2002 roku) skasować egzonim i zalecać tylko endonim, w słowniku powinna być wymieniona aktualna nazwa;
- *Ajgun* – nazwa historyczna, miejscowość znana głównie w kontekście historycznym, nazwa współczesna w słowniku może być pominięta;
- *Akaba* – dla zatoki Komisja zaleca zapis *Zatoka Akaba* i taki powinien być w słowniku;
- *Akropol* i nazwa równorzędna *Akropolis* – Komisja zaleca tylko nazwę *Akropol*, nazwa *Akropolis* jest dawną formą literacką i nie powinna być traktowana jako równorzędna z nazwą współczesną;
- *Nizina Akwitańska* – to nazwa obecnie już nie zalecana, jako przykład użycia przymiotnika *akwitański* w słowniku powinien być tylko *Basen Akwitański*;
- *Akwizgran* i *Aachen* – hasła powinny być powiązane ze sobą (obecnie nie są), przy czym zalecaną powinna być tylko nazwa *Akwizgran*;
- *Al-Aksa* i *meczet Al-Aksa* – niekonsekwencja zapisów nazwy w dwóch różnych hasłach, Komisja zaleca tylko zapis *meczet Al-Aksa*;
- *Al-Alamajn* i nazwa równorzędna *El-Alamejn* – Komisja zaleca tylko nazwę *Al-Alamajn*, nazwa *El Alamein* (nie jak podaje słownik: *El-Alamejn*) to forma historyczna i nie powinna być oznaczona jako równorzędna;

- *Alanya* – według słownika to nazwa miasta i prowincji, jednak nie ma prowincji o takiej nazwie;
- *Aleppo* i *Halab* – hasła powinny być powiązane ze sobą (obecnie nie są), przy czym zalecaną powinna być tylko nazwa *Aleppo*;
- *Al-Manama* i nazwa równorzędna *Manama* – Komisja zaleca tylko nazwę *Manama*, nazwa *Al-Manama* nie powinna być oznaczona jako równorzędna;
- *Ałma Ata* – Komisja zaleca zapis *Ałma-Ata* i taki powinien być w słowniku;
- *Góry Altajskie* – Komisja zaleca tylko nazwę *Altaj* dla gór, nazwa *Góry Altajskie* jest potoczna i powinna zostać pominięta w słowniku;
- *Góry Andaluzyjskie* – nie istnieje obiekt o takiej nazwie, prawdopodobnie to błędna nazwa dla *Gór Betyckich*, która powinna zostać pominięta w słowniku;
- *Andaman Mały* – Komisja zaleca zapis *Mały Andaman* i taki powinien być w słowniku;
- pozostawiono do wyjaśnienia kwestię nazwy *Andy Patagońskie*;
- *Annapurna* – w wykazach KSNG brak tej nazwy, dla ośmiotysięcznika mamy przyjętą nazwę *Annapurna I* (oraz *Annapurna II*, *Annapurna III*, *Annapurna IV* i *Annapurna Południowa* dla sąsiednich niższych szczytów); dla najwyższego szczytu masywu i jedyne w nim ośmiotysięcznika powszechnie stosowana jest nazwa *Annapurna* bez dodawania doń numeru, ponadto nazwa *Annapurna* stosowana jest dla masywu; Komisja postanowiła dodać nazwę *Annapurna*, jako główną dla szczytu, pozostawiając nazwę *Annapurna I* jako wariantową oraz dodać nazwę *Annapurna* dla masywu (aklamacja);
- *An-Nasirija* – nazwa miasta w Iraku nie wymieniona w wykazie Komisji, postanowiono dodać nazwę *An-Nasirija*, jako pseudoegzonim do wykazu egzonimów (aklamacja);
- *Ararat Mały* i *Ararat Wielki* – Komisja zaleca zapisy *Mały Ararat* i *Wielki Ararat* i takie powinny być w słowniku;
- *Ardeny Wysokie* i *Ardeny Niskie* – nie ma takich gór, nazwy powinny zostać pominięte w słowniku;
- *Arguń* – jest to zapis w transkrypcji nazwy rosyjskiej, Komisja zaleca egzonim *Argun* i taki powinien być w słowniku;
- *Astana* – nazwa została przywrócona, zatem uwaga o zmianie na *Nur-Sultan* jest nieaktualna;
- *Atakama* (forma zalecana) i *Atacama* – nie ma powodu wymieniania w słowniku zapisu hiszpańskiego nazwy, powszechnie stosowana jest forma spolszczona;
- *Góry Czerwonomorskie* – Komisja nie zaleca takiego egzonimu, wystarczy stosowanie nazwy arabskiej *Atbaj*;
- *Święta Góra Athos* – Komisja nie zaleca takiej nazwy, to forma stylizująca, wystarczy sama nazwa *Athos*;
- *Aulida* i nazwa równorzędna *Aulis* – Komisja zaleca tylko nazwę *Aulida*, nazwa *Aulis* nie powinna być oznaczona jako równorzędna;
- pozostawiono do wyjaśnienia kwestię nazwy *Australazja*;
- *Autostrada Słońca* – nazwa drogi we Włoszech nie wymieniana w wykazie Komisji, postanowiono dodać egzonim *Autostrada Słońca* (aklamacja);
- *Awinion* (forma zalecana) i *Avignon* – uznano, że zastosowane w słowniku odesłanie od endonimu francuskiego do egzonimu jest poprawne;
- *Ayers Rock* i *Uluru* – hasła powinny być powiązane ze sobą (obecnie nie są), przy czym zalecaną powinna być nazwa *Uluru*;
- *Bachczysaraj* – Komisja zaleca zapis *Bakczysaraj* i taki powinien być w słowniku;

- *Rów Bahamski* – nazwa została skasowana przez KSNG w 2012 r., gdyż taki rów nie istnieje: w wyniku dokładniejszych pomiarów dna oceanu okazało się, że nie istnieje tu rów, tylko skłon szelfu kontynentalnego, nazwa powinna zostać pominięta w słowniku;
- *morze Banda* – Komisja zaleca zapis *Morze Banda* i taki powinien być w słowniku;
- *Bangalur* – nazwa miasta w 2006 została zmieniona na *Bengaluru* i ta nowa forma powinna być odnotowana w słowniku;
- *Bangka* (forma zalecana) i *Banka* – zapis *Banka*, podawany w WSO jako wariantowy, jest niepoprawny i powinien zostać pominięty;
- *Bantam* – jest to dawna forma zapisu nazwy miasta, obecny zapis to *Banten* i to on powinien być uwzględniony w słowniku;
- *Step Barabiński* – Komisja zaleca nazwę *Nizina Barabińska* i taka powinna być uwzględniona w słowniku;
- *Baskonia* i *Kraj Basków* – w słowniku jest odnośnik od nazwy *Kraj Basków* do nazwy *Baskonia*, nie ma zaś odwołania w drugą stronę;
- *Baszkiria* – słownik nie uwzględnia podstawowej nazwy tej jednostki: *Baszkortostan*, nazwa ta powinna zostać dodana do słownika;
- *Bazylea* i nazwa równorzędna *Bazyleja* – Komisja zaleca tylko nazwę *Bazylea*, nazwa *Bazyleja* to forma archaiczna i powinna być pominięta w słowniku;
- *Benares* – znana nazwa historyczna, współczesna nazwa *Waranasi* również jest znana i powinna być wymieniona w słowniku;
- *Ben-Hinnom* i *Gehenna* – hasła powinny być powiązane ze sobą (obecnie nie są), przy czym dla pierwszej nazwy Komisja zaleca formę *Hinnom* i to ona powinna być uwzględniona w słowniku;
- *Bereza Kartuska* – Komisja zaleca dwie nazwy *Bereza* i *Bereza Kartuska*, w słowniku powinny być wymienione obie;
- *Betesda* i nazwa równorzędna *Betsaida* – w słowniku pomieszane są nazwy dwóch różnych obiektów: *Betesda* to zbiornik w Jerozolimie zwany też *sadzawką Owczą* (w słowniku nazwa *sadzawka Owcza* jest podana w haśle „sadzawka”, nie ma zaś utworzonego powiązania między tą nazwą a nazwą *Betesda*), natomiast *Betsaida* to biblijna miejscowość w Palestynie położona u ujścia Jordanu do jeziora Genezaret; należy poprawić te hasła w słowniku;
- *Bet-Szean* – nazwa biblijna, nazwa współczesna w słowniku może być pominięta;
- *Bet-Szemesz* – nazwa biblijna, nazwa współczesna w słowniku może być pominięta;
- *Biafra* – słownik podaje, że to kraina w Nigerii oraz prowincja i zatoka; Biafra nie jest regionem tylko dawnym państwem secesjonistycznym (współcześnie taka kraina nie jest wyróżniana), nie było też prowincji o takiej nazwie (Biafra utworzona była z nigeryjskiego Regionu Wschodniego), zaś zatoka obecnie nosi nazwę *Bonny*; w słowniku hasło to w całości należy poprawić;
- *Wyżyna Białoruska* – Komisja nie zaleca tej nazwy (zalecana nazwa to *Wysoczyzny Podlasko-Białoruskie*), jednak jest to nazwa spotykana, którą można uznać za potoczną, w słowniku jest zaś jako przykład zapisu wielką literą przymiotnika *białoruski*, zatem może w nim pozostać;
- *Bihar* – słownik podaje, że to nazwa stanu i miasta, nie ma jednak miasta o takiej nazwie, więc ta informacja powinna zostać skasowana;
- *Góry Bihorskie* – Komisja zaleca nazwę *Masyw Bihorski* i ta nazwa powinna być uwzględniona w słowniku;
- *Kanał Birminghamski* – obecnie jest to nazwa historyczna i jako taka może w słowniku pozostać;

- *Bombaj* – Komisja zaleca dwie nazwy *Mumbaj* i *Bombaj*, w słowniku powinny być wymienione obie;
- *Brama Brandenburska* – Komisja stosuje zapis *brama Brandenburska*, jednak ze względu na to, że jest dyskusyjne, czy termin rodzajowy zapisywać małą, czy wielką literą, nie można kwestionować zapisu zastosowanego w słowniku;
- *Buzumbura* (forma zalecana) i *Bujumbura* – uznano, że zastosowane w słowniku odesłanie od endonimu do egzonimu jest poprawne;
- *Campoformio* – nazwa historyczna znana z pokoju podpisanego między Austrią a Napoleonem, nazwa współczesna w słowniku może być pominięta;
- *Cape Canaveral* i nazwa równorzędna *Cape Kennedy* oraz osobne hasło „Canaveral ndm: przylądek Canaveral” – cztery nazwy w trzech hasłach, brak powiązań między tymi wszystkimi formami; duża liczba form powoduje, że nie wiadomo, którą stosować, ponadto nazwa *Cape Kennedy* jest historyczną, krótkotrwałą (obowiązywała w latach 1963-73) nazwą, zatem nie należy podawać, że jest równorzędna z nazwą współczesną;
- *Capri* i nazwa równorzędna *Kaprea* – *Kaprea* to antyczna nazwa wyspy (spolszczenie łacińskiej nazwy *Capreae* / *Caprea*), nie powinna być oznaczona jako równorzędna.

Ze względu na brak czasu dokończenie omawiania nazw geograficznych zawartych w *Wielkim słowniku ortograficznym PWN z zasadami pisowni i interpunkcji* odłożono na kolejne posiedzenie.

Na tym posiedzeniu zakończono.

Protokółował:
Maciej Zych